

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

підготовки першого (бакалаврського) рівня

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)

спеціалізації 014.022 Німецька мова та зарубіжна література

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література

Силабус освітнього компонента “Академічна доброчесність та освітнє середовище” підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.022 Німецька мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. НІМЕЦЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА.**

Розробник:

Макарук Л. Л., професор кафедри прикладної лінгвістики,
доктор філологічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Бєлих О.М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики, протокол № 1 від 30. 08. 2024 р.

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики

доц. Берладин О. Б.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчального компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література) Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література. . Бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції – 16 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота – 48 год.
		Консультації – 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Макарук Лариса Леонідівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри прикладної лінгвістики
Контактна інформація	тел.: 097 751 98 50
	laryssa_makaruk@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус освітнього компонента «Академічна доброчесність та освітнє середовище» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів у галузі знань **01 Освіта / Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта**. Освітній компонент призначений для здобувачів освіти I курсу факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки та покликаний озброїти здобувачів освіти базовими поняттями, засадничими принципами функціонування освітнього середовища на різних рівнях з урахуванням принципів академічної доброчесності.

Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні основи і практичні механізми функціонування академічно доброчесного освітнього середовища, його інструментів та принципів.

ОК «Академічна доброчесність та освітнє середовище» тематично пов'язаний з освітніми компонентами, які вивчають відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності **014.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)**.

Пререквізити / Постреквізити. Вивчення ОК у 1 семестрі пов'язане з такими ОК, як «Логічні засади комунікації», «Україна і Європейський Союз: політика, культура, мова, історія», «Вступ до спеціальності». Знання, уміння та навички, сформовані під час вивчення ОК знадобляться здобувачам освіти для опанування такими ОК: «Курсова робота з методики навчання іноземних мов», «Курсова робота з методики навчання зарубіжної літератури», «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання ОК «Академічна доброчесність та освітнє середовище» є ознайомлення здобувачів освіти з ключовими тенденціями розвитку як вітчизняних, так і світових освітніх систем у т. ч. закладів різних рівнів та форм власності, принципами академічної доброчесності та інноваційними інструментами роботи в освітньому просторі з урахуванням наукової складової, що сукупно необхідні для належного осмислення місця та ролі здобувача освіти в освітньому просторі для належної підготовки дипломованих здобувачів освіти за обраною ОП.

Основними **завданнями** вивчення ОК «Академічна доброчесність та освітнє середовище» є ознайомлення студентів із:

- законодавчою базою в рамках якої актуалізується освітня діяльність;
- зі специфікою функціонування сучасних українських та зарубіжних освітніх середовищ;
- векторами діяльності університету та його нормативно-правовою базою;
- з особливостями навчання та викладання в ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО;
- принципами та механізмами академічно доброчесного освітнього середовища з метою запобігання проявів недоброчесності;
- освітніми інноваціями та новітніми методами навчання й викладання;
- важливістю імплементації та системного удосконалення в професійній діяльності soft skills;
- рівнями та логічними концептами критичного мислення;
- ключовими аспектами підготовки наукових робіт, методами дослідження матеріалу.

Методи навчання. Викладання курсу ґрунтується на поєднанні традиційних та інноваційних методів і технологій навчання. Традиційні методи охоплюють пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий та дослідницький методи. Вивчення курсу також здійснюється з залученням методу кейсів (case study), ділової гри та командо-орієнтованого навчання, сукупність яких спрямована на пошук оптимальних рішень під час обговорення питань та розв'язання завдань, що потребують як індивідуальних, так і групових алгоритмів дій. В основі дистанційних методів навчання лежать сучасні веб-технології і мультимедійні засоби, які впроваджуються у всіх можливих формах онлайн роботи.

3. Результати навчання (Компетентності).

Успішне опанування ОК уможливить формування в ЗО таких загальних та фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної

літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК5. Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі; діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; формувати спільноту здобувачів освіти, які усвідомлюють цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК 2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК 13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання змісту освіти, добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК 17. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища та педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами й усіх здобувачів освіти з урахуванням їхніх вікових та інших індивідуальних особливостей.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти.

ПРН 2. Демонструвати вміння навчати здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання здобувачів освіти на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

Тема 5. Впровадження освітніх інновацій в ЗО. Новітні методи навчання й викладання.	10	2	2	6	-	УО +ДС (10 балів)
Тема 6. Роль <i>soft skills</i> в освітньому середовищі у XXI столітті. Критичне мислення.	8	2	2	4	-	УО +ДС+ РЗ/К (10 балів)
Тема 7. Науково-дослідна діяльність здобувачів освіти. Підготовка наукової роботи.	16	2	4	8	2	УО (20 балів)
Тема 8. Методи наукових досліджень.	12	2	2	6	2	УО (10 балів)
Разом за модулем 2	46	8	10	24	4	50 балів
Всього годин / Балів	90	16	20	48	6	100 балів

* Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, тощо.

Питання для самостійного опрацювання

Таблиця 4

Назви тем	Питання для самостійного опрацювання
Тема 1. Університет як академічне середовище: стратегія розвитку, вектори діяльності та структурні підрозділи.	Діяльність університету в умовах воєнного стану.
Тема 2. Нормативно-правова база університету.	Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки.
Тема 3. Навчання та викладання в українських та зарубіжних ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО.	Навчання в європейських ЗВО.
Тема 4. Академічна доброчесність.	Захист прав інтелектуальної власності.
Тема 5. Впровадження освітніх інновацій в ЗО. Новітні методи навчання й викладання.	Можливості ІІІ, переваги та недоліки його використання в освітній та викладацькій діяльності.
Тема 6. Роль <i>soft skills</i> в освітньому середовищі у XXI столітті. Критичне мислення.	<i>Soft skills</i> як запорука лідерства та успішної діяльності в освітньому середовищі.
Тема 7. Науково-дослідна діяльність здобувачів освіти. Підготовка наукової роботи.	Оформлення наукової роботи та покликань. Європейські та вітчизняні стилі бібліографування.
Тема 8. Методи наукових досліджень.	Загальні методи наукових досліджень.

IV. Політика оцінювання

Усі учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі

потреби.

На початку вивчення освітнього компонента викладач ознайомлює здобувачів з метою і завданнями освітнього компонента; видами робіт та критеріями їх оцінювання; з політикою оцінювання та перескладання; з особливостями рейтингової системи; з політикою відвідування занять; з принципами академічної доброчесності; з особливостями отримання різних видів освіти. Здобувачі зобов'язані відвідувати практичні заняття, де вони отримують бали за поточний контроль.

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Поточний контроль здійснюється викладачем на практичних заняттях протягом семестру. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти за кожне практичне заняття – 10 балів, й, залежно від рівня знань здобувача, уможлиблює накопичення кількості балів, достатньої для успішного складання заліку.

Критерії оцінювання підготовки до та виконання завдань на практичному занятті:

Таблиця 5

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
10 – 9	Студент має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумовувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
8 – 7	Знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
6 – 5	Студент демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
4 – 3	Студент демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
2 – 1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
0	Студент не готовий до заняття, зовсім не бере участі в обговоренні питань, є пасивним слухачем, не може відповісти на поставлені запитання або відповідь є невірною.

Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перескладання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття (з поважної причини або з відома викладача) йому дозволено відпрацювати необхідний матеріал відповідно до графіка консультацій викладача. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та скласти його викладачеві.

Відсутність здобувача освіти під час проведення поточного контролю оцінюється у "0" балів. Повторне складання можливе за умови відсутності з поважної причини відповідно до графіка консультацій, затвердженого кафедрою прикладної лінгвістики.

Якщо здобувач із поважної причини має заборгованість зі змістового модуля, він / вона повинен ліквідувати її у позааудиторний час до початку роботи над наступним модулем.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час вивчення ОК «Академічна доброчесність та освітнє середовище» здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: [Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та «Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#)) та виконувати передбачені програмою завдання самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті.

Під час вивчення курсу «Академічна доброчесність та освітнє середовище» визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Академічна доброчесність та освітнє середовище» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом.

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї ОК:

- 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей.

- 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей.

- 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання одного ОК.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (відповіді на запитання), за умови якщо здобувач освіти не накопичив достатньої кількості балів упродовж семестру, або не задоволений кількістю отриманих балів під час поточного оцінювання.

Сумарна кількість балів, яку здобувач отримує за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку. Підсумкова оцінка (бали) з ОК є сумою двох змістових модулів. Якщо вона становить не менше 60 балів, то, за згодою здобувача, може бути зарахована як підсумкова залікова оцінка. Така оцінка виставляється у день проведення заліку за умови обов'язкової присутності здобувача.

У випадку незадовільної семестрової оцінки здобувач складає залік повторно під час ліквідації академічної заборгованості. Бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Нарахування балів

Таблиця 6

Накопичення балів упродовж семестру (100 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	100
50	50	

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Університет: вектори діяльності та структурні підрозділи.
2. Стратегія розвитку університету.
3. Програма реалізації стратегії розвитку університету.
4. Структурні підрозділи університету.
5. Підтримка студентів.
6. Бібліотечне середовище.
7. НАЗЯВО: мета та вектори діяльності.
8. Навчання та викладання в українських ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО: порівняльний аспект
9. Документи, що регулюють дотримання принципів академічної доброчесності у ВНУ імені Лесі Українки.
10. Випадки порушення академічної доброчесності.
11. Механізми запобігання та виявлення фактів плагіату: допустимі та недопустимі відсотки запозичення.
12. Індивідуальний навчальний план студента.
13. Індивідуальна освітня траєкторія.
14. Освітньо-професійна програма та навчальний план.
15. Навчання з елементами дуальної освіти.
16. Академічна мобільність.
17. Формування рейтингу успішності студентів для призначення академічних стипендій.
18. Повторне вивчення освітніх компонентів.
19. Визнання результатів навчання, здобутих у формальній/неформальній/інформальній освіті.
20. Академічний плагіат.
21. Самоплагіат.
22. Фабрикація.
23. Фальсифікація.
24. Важливість розвитку soft skills у XXI столітті.
25. Нормативно-правова база університету.
26. Рівні критичного мислення.

27. Ключові принципи критичного мислення.
28. Критичне мислення: логічні концепти, аргументація.
29. Критичне мислення та засоби масової комунікації: фейки, маніпуляції тощо.
30. Логічний виступ з урахуванням принципів критичного мислення.
31. Освітні інновації.
32. STEM-освіта.
33. Сучасні інструменти роботи вчителя: переваги і недоліки.
34. Позитивні та негативні сторони ІІІ.
35. Впровадження освітніх інновацій в Україні.
36. Новітні методи навчання й викладання в НУШ: переваги та недоліки.
37. Підготовка наукової роботи.
38. Загальні та спеціальні методи наукових досліджень.
39. Діяльність університету в умовах воєнного стану.
40. Захист прав інтелектуальної власності.
41. Оформлення наукової роботи та покликань.
42. Європейські та вітчизняні стилі бібліографування.
43. Нормативно-правова база освітнього процесу.
44. Бібліотечні менеджери.
45. Інформаційний пошук. Верифікація джерел.
46. Формування структурних елементів наукової роботи.
47. Особливості наукового стилю.
48. Авторське право.
49. Навчання та викладання в ЗФПО.
50. Навчання та викладання в ЗЗСО.

VI. Шкала оцінювання (залік)

Таблиця 7

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

Основна література

1. Академічна доброчесність : курс лекцій. / уклад. Н. В. Левченко. Умань : УДПУ, 2023. 54 с.
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : Навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.
3. Дахно І. І. Патентознавство. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 317 с.
4. Конверський А.С. Критичне мислення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. К.: Центр учбової літератури, 2020. 370 с.
5. Наукове дослідження та академічна доброчесність : навч.-метод. посібн. / уклад. Н. М. Коляда, Н. В. Левченко. Київ, 2021. 140 с.
6. Оборський Г.О., Чістякова І. М., Таткі Д.Д. Наукова діяльність, Патентознавство. Інтелектуальна власність. Київ : Каравела, 2018. 231 с.
7. Основи наукових досліджень / Уклад.: М. В. Кудла, В. О. Коблик. Умань : Сочінський М. М., 2021. 185 с.

8. Палеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково - дослідної роботи: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Ліра-К, 2016. 336 с.
9. Рябченко В. Корпоративна академічна нечесність як проблема соціальної відповідальності університету. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічна освіта. 2021. Вип. 2 (67). С. 16–24.
10. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник, Рівне : Овід, 2012. 352 с.
11. Tsos A., Makaruk L. Sustaining academic commitment under adverse circumstances and adapting to new roles during the year of war: Example of Lesya Ukrainka Volyn National University. Problems and Perspectives in Management. Academic management in war. LLC “Consulting Publishing Company “Business Perspectives”” Vol. 21, 2023, Issue #2 (spec. issue), P. 133 – 139 (Scopus).

Додаткова література

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 05.05.2023).
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 05.05.2023).
3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.05.2023).
4. Нормативні документи ВНУ імені Лесі Українки. URL: <http://surl.li/avjdsm> (дата звернення: 05.05.2023).
5. Нестандартні способи розвинути критичне мислення. URL: <http://surl.li/xpmjqs> (дата звернення: 05.05.2023).
6. Що таке критичне мислення та як його розвивати? URL: <https://osvitoria.media/experience/shho-take-krytychne-myslennya-ta-yak-jogo-rozvyvaty/> (дата звернення: 05.05.2023).
7. Що таке hard skills і soft skills: як нас оцінює роботодавець. URL: <https://eduhub.in.ua/news/shcho-take-hard-skills-i-soft-skills-yak-nas-ocinyuye-robotodavec> (дата звернення: 05.05.2023).
8. Що таке Soft Skills? Як прокачати навички софт скілс. URL: <https://dan-it.com.ua/uk> (дата звернення: 05.05.2023).